

[Transcript] Dagens Eko / Anfallet för att krossa Hamas - så slår det mot Gaza

Cecilia, efter Hamas blodiga terrordåd mot Israel så är nu fokus på gasa. Vad är det Israel vill göra där?

Israel vill utplåna Hamas och det vill man göra med alla tillbudstående medel.

Det här är dagens Eko med Robin Olin. Idag anfallet för att krossa Hamas så slår det mot gasa. Medan de israeliska bombningarna i gasa avlöser varann så spelar den lokala journalisten Sami Abossalem

som länge arbetat med Sveriges Radio in ett ljudmiddelande.

Han berättar att han varit på ett borhus och sett en åttaårig pojken Mohamads kropp, en av dem som dött efter Israels luftangrepp. Sami tänker att det kunde varit en av hans egna söner. Jag älskar att det här är min son, Mohamad och Karim.

Då hörs plötsligt bomben i bakrummen. Ett nytt anfall, nära in på. Men det finns ingenstans att gömma sig.

Jag är fri, jag vill hide.

Despite there is no place to hide.

Jag och Cecilia, jag tänker för mig och alla andra som aldrig varit i gasa, kan du inte börja med att rita upp kartan över det här området? Hur ser det ut?

Det är en liten landrämsa. 365 kvadratkilometer, det säger inte mig någonting.

Men när jag säger att det är en tredje del så stort som Öland, så förstår man åt ungefär. Stora delar av gasa består av sand, det finns appelsinoglingar, jordgubbsoglingar.

Men framför allt så bor där två miljoner människor.

Och gasa är väldigt tätt befolkat. Sen är det hela rämsam omgiven av en hög betongmur och elektronisk stängsel mot gränsen mot Israel.

Och så finns det en gräns mot Egypten i söder, mot Sina i Halvön, också den är svår att komma över. Och Västerut ligger havet där gasa har fantastiska vita samstränder.

Och 90-talet när man var så optimistisk att det skulle bli fred och så så fantiserade vi journalister om badorter och hotellkomplex i gasa.

Ett chartermål istället blev det så här.

Och alla de här människorna som du säger som bor där tätt hett sammanpackade, vilka är de?

De som inte är de här milismännen eller ledarna från Hamas som Israel säger sig vill jag få göra nu?

Ja, det är civilbefolkning som överallt handlars och många av dem är flyktingar eller ettlingar till flyktingar som kom till lilla gasa 1948 när staten Israel bildades.

Då flydde de från städer och byar utanför gasa i det som nu är Israel och bosatte sig i flyktingläge i gasa, läger som nu är som städer.

Och det råder mycket stor arbetslöshet, stor fattigdomnöd.

Det finns lite industrier, men ofta är det svårt att upprätthålla industrier eftersom det är så ofta i krig.

Ofta har gränserna varit helt stängda under oroligheter, så det har varit svårt att bli självförsörjande i gasa.

Majoriteten av befolkningen är beroende av bistånd av att få matransoner, mjöl och makaroner och matolja.

Jag kommer ihåg också efter något av de tidigare krigen, då hade man börjat i gasa att odla snittblommor, nilikor som man säljer blomstraffärer, som exporterades till Europa.

Men då stängdes gränserna och jag minns bilden av hur gasa bor matade sina kogrofar med nilikor som skulle ha exporterats till Europa.

Och bland de här människorna finns också personer som du känner väl och har följt genom åren. Vad gör de just nu när bomberna faller, som till exempel den här journalisten då, Sami?

Ja, de försöker söka skydd, försöker ta sig till trapphus till exempel som är lite starkare i sin konstruktion än vanliga rum.

Och det vet jag att Sami försöker göra med sina barn, det vet jag att skraddaren, farok i gasa som jag känner gör med sina barn och barnbarn.

Man håller sig i trapphuset under trappan, men det är ju en enorm skräck.

Jag har bara varit inne i gasa en gång när det var krig, eftersom det är alltid svårt att ta sig dit när ett krig har utbrutit.

Men en gång befann jag mig där när bomber följ och jag var på mitt hotellrum, det kom in splitter eller glasskärvor i mitt rum.

Jag som var där ensam som journalist, jag tänker på min familj, jag tänker på mina barn.

Men de som bor i detta ständigt, de blir ju liksom rubbade efter så många krig.

För om jag försöker tänka mig in i den här situationen, så tänker jag att jag skulle försöka ta mina barn och fly.

Kanske utöver stranden och havet som du beskriver där, är det helt omöjligt?

Ja, det är det. Man kan inte fly ut i havsvägen, då blir man besjuten av Isra eller från havet.

Det är ju sådant som drabbar fiskare till exempel som går lite för långt ut.

En gräns på ett antal sjömil. Så det går inte att ta sig från gasa.

Nu diskuterar FN och USA och Ejupten möjligheten att låta människor fly från gasa in i Ejupten.

Men jag vet ju hur man ställer sig till en sån sak i Ejupten.

Där var tanken på att två miljoner människor skulle fly in på sina i halvöd.

I ett land som redan är utsatt av ekonomiska svårigheter och storfattigdom.

Så det är oerhört svårt att se någon utväg om man är civil i gasa.

Och inte se sig själv som skyldig till det Hamas gör.

Men du Cecilia, om vi ska försöka förstå hur gasa hamnade här i den här totala isoleringen som du beskriver där terrorstämplade Hamas styr och befolkningen nu befinner sig ännu ett krig. Alltså, fanns det hopp om det motsatta någon gång om fred?

Ja, det gjorde det.

Efter Osloavtalet fanns det enormt starkt hopp om fred i gasa.

Jag hade precis blivit mellan Östern korrespondent första gången i mitt liv, 1993.

Glädjen i gasar de senaste tre dagarna är nästan hjärtskärande, syniska och misstroga.

Palestiner ser för första gången konkret resultat av det eviga fredsförhandlandet och varje liten schäst leder till djupel.

Och det var ett hopp som man kunde nästan ta på det.

Människor var lyckliga, glada och övertygade om att nu skulle det bli fred, nu skulle det vara slut på konflikterna.

Och det här var också en tid då man kunde åka ut ur gasa ganska lätt.

Då kunde man ta bilen och köra till Tel Aviv och ta en öl på kvällen.

Det ligger liksom bara 7 mil bort.

Men sen har skillnaderna och isoleringen av gasa blivit så oerhört mycket större.

Det är alltså bara 7 mil till Tel Aviv.

Men i gasa, där består tillvaron av åsnekäror, fattigdom, flyktingläger, alla dessa islamistiska extremister, missäror och blokad.

Och det är alltså bara 7 mil från skyskraporna i Tel Aviv.
Om du skulle peka ut några händelser som har lett fram till den extrema situationen som vi har idag från det där hoppet om fred, vad var det som hände?
Hoppet om fred grusades av flera olika skäl.
Men ett var ju att Hamas växte sig så starkt i gasa och var inriktad på att sabotera fredsprocessen. Så i början på 90-talet genomförde Hamas ofta många terrordåd mot israel, mot israelisk civilbefolkning.
Självmoordsbombare på bussar i Jerusalem och Tel Aviv.
Och det var Hamas som låg bakom detta.
Det var också en ung man som kallades för ingenjören.
Han tillverkade självmoordsbomber av material som gick att finna i gasa.
Det var aceton och rengöringsmedel som orsakade så oerhört mycket litande i israel.
Och som också bidrog till att helt sabotera fredsprocessen.
Sen kom den palestinska andra intifadan där palestinerna på västbanken slogs mot israeliska styrkor.
Men det som sen hände var att israel bestämde sig för att lämna gasa.
Det gjorde man 2005 och det första man gjorde var att dra tillbaka alla israeliska styrkor från gasa och utrymma alla bosättningar.
Men man gjorde det utan någon som helst överenskommelse med palestinerna.
Man bara drog sig tillbaka ensidigt.
Och det är ju det många israeler säger.
Vi har ju lämnat gasa.
Det är inte okuperat och se vad som hände.
De har bara byggt upp sitt terrornätverk.
Stor osäkerhet efter du terrorstämplade Hamas valframgångar.
Det hölls ett palestinskt val 2006 som Hamas vann.
Men omvärlden kunde inte hantera det faktum att en terrorstämpla drörelse som Hamas skulle styra i det som skulle bli en palestinsk stat som man hoppades.
Så att det här ledde till en bojkott av Hamas och det ledde så småningom också till att Hamas med våld tog över makten i gasa, tog över från den palestinska myndigheten och Mahmoud Abbas partifatta.
Och de här krigen som sedan följt.
Kan du ge några bilder av vad som har fastnat i dig?
Ja, det har varit förödelsen i gasa.
Hur kvarter har grusats, smulats, sönder.
Och det här har sett gång på gång på gång.
Det första omfattande kriget som jag bevakade var 2008-2009, runt nyår.
Och när vi utländska journalister till slut släpptes in i gasa så mötte vi människor som hade varit med om fruktansvärda saker och familjer som hade utplånats, hela familjer.
Bebisar vars huvuden liksom brände efter att de hade utsatts för bombningar.
Och att de var bäst på skyddet i gasa.
De räddiga immuniseringar som humana räddgrupper säger att de är fosforer.
Enligt människorets organisationer som använt israel vid fosfor i det här kriget.
Och jag minns att jag träffade en läkare som försökte visa mig hur det hade fränt in i huvudet på en liten bebis.

Ett sår i huvudet som man la om med bandage och klosterbommuld täppte igen såret.
Men sen började det ruka ur denna bommuldstuss som han då sa.
Det här beror på vit fosfor.
Fruktansvärda scener som vi kunde bevitna.
För det jag tänker att man undrar lite nu med den situation som finns nu med Hamas.
Var de här krigen och isoleringen gjort med befolkningen när det gäller synen på Hamas?
Har den gjort att de vill ta avstånd och inte vill ha mer av det här?
Eller tvärtom att de sluter sig med Hamas, skulle du säga?
Det finns en stark sympathi för att göra motstånd mot Israel.
Man ser Israel som en mycket grym occupationsmakt som inte gör skillnad mellan Hamas och civila och som vill förgöra Gaza.
Men däremot så är synen på Hamas den varierar.
Man talar om Mokhama, motståndsrörelsen.
Många människor stödjer en motståndsrörelse även om de är mot de bestialiska brott som Hamas begick i kibotserna nu i södra Isfäl.
Men jag fick en fråga häromdagen.
Varför demonstrerar inte människor i Gaza med Hamas illdåd och mot vad de har gjort eftersom de ju själva kommer att bli trappade?
Förklaringen här är att ingen vågar det, för då blir man stämplad som kollaboratör och kan antingen hamna i fängelse eller bli döda.
I Israel har över 300 000 reservister kallats in efter Hamas terrordåd.
Det beskrivs som en av de största mobiliseringarna i landets historia.
Och soldater har börjat gruppera sig runt Gaza.
Och när Jonathan Conerikus, en talesperson för Israels armé i DF, får frågan i en tv-sändning hur mycket närmare de kommit och invaderar Gaza nu och inledar en markoffensiv så svarar han att det är på gång.
No electricity, no food, no water, no fuel for Gaza,
says Israeli Defense Minister Joaf Galant.
Jag och Cecilia, ser ni närmare på det här med en israelisk markoffensiv i Gaza nu?
Vad är det man ser framför sig att Israel kommer att göra, så hur ska det gå till?
Ja, man utgår ifrån att Israel kommer att gå in med stridsvagnar, marktrupper i framför allt norra Gaza, alltså mot gränsen till södra isväld, i närheten av alla dessa kibotser som har utsatt för Hamas övergrepp och barbari och mordande. Och då går man in och försöker i första hand oskadliggöra Hamas strukturer i det området och det rör sig ganska mycket om ett tunnelsystem som Hamas använder för att försvara sig mot just den här typen av markinvasioner. Och där har Israel också sen flera dagar uppmanat befolkningen att fly, vilket man har gjort.
Och sen går man sannolikt också in på flera platser längs gränsen längre söderut på Gaza-remsan och placerar stridsvagnar för att kunna artilleribesjuta platser inne i Gaza.
Men det är väl många som tror att det kanske blir en begränsad markinvasion, att man håller sig just i gränstrakterna och inte går in i de allra mest tätbebyggda områdena,

för där har Hamas övertag.

Okej, vad är det som komplicerar om de skulle gå vidare in i de mer tätbefolkade områdena?

Ja, det är att Israel för det första inte känner terrängen.

Det här är Hamas hemmaplan och Hamas har också haft god tid på sig att förbereda för den sortens markinvasion.

Och det vet Israel.

Man vet att det kan finnas mineringar och det kan finnas också Hamas styrkor

som helt enkelt väntar så att det skulle bli svårt för Israel

att genomföra den sortens krigföring om antalet dödade israeliska soldater börjar stiga

för att då kommer protesterna att komma in i Israel,

även om det just nu finns ett mycket starkt stöd

för vilket krig som helst mot Gaza för att utplåna Hamas.

Och jag tänker, det har jag beskrev om hur otroligt tätbefolkat det här området är om såna strider skulle uppstå på gatorna.

Vad betyder det för civilbefolkningen i Gaza?

Ja, civilbefolkningen försöker naturligtvis fly så gott det går från den sortens strider.

Men som vi har hört Sami Abosalm säga, det finns ingenstans att fly.

Vi har ingenstans att ta vägen, det finns inga skyddsrum.

Hamas bygger tunnlar för sin egen krigföring och för sina egna men inte för någon civilbefolkning.

Och Premierminister Netanyahu har sagt att det vi kommer att göra mot fienden nu

det kommer att få ekon, det kommer att eka i generationer

så att alla människor i Gaza befinner sig i ett tillstånd av totals skräck.

Tack så mycket Cecilia för att du var med.

Tack.

Programledare var Robin Olin, gäst Cecilia Udden och vi som producerade

heter Kim Hesius, Katja Magnusson och Ludvig Jansson.

För att höra mer av Cecilia Udden rekommenderar vi också

PET-dokumentär, till exempel Skräddaren i Gaza.

Den hittar du i appen Sveriges Radioplay.